

BIULETYN INFORMACYJNY OKRĘGOWEJ KOMISJI EGZAMINACYJNEJ

Okręgowa Komisja Egzaminacyjna w Krakowie: Al. F. Focha 39, 30-119 Kraków
tel. (012) 61 81 201, 202, 203 fax: (012) 61 81 200, e-mail: oke@oke.krakow.pl www.oke.krakow.pl

INFORMACJA O WYNIKACH CZĘŚCI HUMANISTYCZNEJ EGZAMINU GIMNAZJALNEGO PRZEPROWADZONEGO W KWIETNIU 2006 R.

OSIĄGNIĘCIA UCZNIÓW SŁABO SŁYSZĄCYCH I NIESŁYSZĄCYCH

KRAKÓW 2006

Autorki

Małgorzata Boba, Maria Michłowicz, Brygida Stawowczyk

Opracowanie statystyczne

Anna Rappe

Korekta

Danuta Harnik

Opracowanie techniczne

Maria Jakóbiec

© Okręgowa Komisja Egzaminacyjna w Krakowie

ISSN 1643-2428

SPIS TREŚCI

Wstęp	4
Rozdział I Wyniki części humanistycznej egzaminu gimnazjalnego z 2006 r. uczniów niedosłyszących i głuchych	5
Rozdział II Analiza jakościowa zadań z arkusza <i>Igrzyska dawniej i dziś</i>	7
Podsumowanie	26

WSTĘP

Przekazujemy Państwu informacje dotyczące funkcjonowania arkusza A7 oraz poszczególnych zadań w nim zamieszczonych. Arkusz ten rozwiązywali uczniowie słabo słyszący i niesłyszący. Układ poleceń w arkuszu jest odmienny od wersji standardowej. Zadania wyboru wielokrotnego znajdują się pomiędzy poleceniami o charakterze otwartym. Z uwagi na konieczność dostosowania zadań do możliwości percepcyjnych uczniów w arkuszu występują zadania zróżnicowane co do formy. Uczniowie rozwiązują zadania przez 180 minut.

W rozdziale I zamieszczono informacje dotyczące funkcjonowania całego arkusza z uwzględnieniem wyników w poszczególnych standardach wymagań egzaminacyjnych: czytania i odbioru tekstów kultury oraz tworzenia własnego tekstu.

Rozdział II poświęcono analizie zadań zamieszczonych w arkuszu *Igrzyska dawniej i dziś*. Każde polecenie opatrzone komentarzem dotyczącym sprawdzanej umiejętności oraz hipotetycznych przyczyn niepowodzeń uczniów. W przypadku dysfunkcji powodujących zaburzenia zarówno rozwoju emocjonalnego, jak i intelektualnego, wnioskowanie na temat rozumowania ucznia jest trudne – przyczyny przyjęcia danego sposobu rozwiązania zadania mogą być bardzo różne. Warto jednak zapoznać się z przedstawionym w tej części materiałem, ponieważ może on dla każdego nauczyciela stanowić impuls dla modyfikacji przyjętych metod nauczania. Weryfikacja warsztatu pracy jest w tym przypadku niezmiernie ważna, ponieważ najważniejszym celem kształcenia specjalnego jest wyposażenie ucznia w taki bagaż umiejętności i wiadomości, który pozwoli mu na właściwe funkcjonowanie w życiu. Szczególnie cenne mogą okazać się informacje zawarte w niniejszym opracowaniu zwłaszcza dla nauczycieli uczących osoby z tego typu dysfunkcjami w szkołach masowych. Funkcjonowanie poszczególnych zadań obrazuje, jak odmienna jest percepcja uczniów z wadami słuchu i jak ważne w ich przypadku jest dostosowanie do ich potrzeb metod kształcenia.

W podsumowaniu zwrócono uwagę na umiejętności najlepiej i najslabiej opanowane przez uczniów. Nauczyciele, znając warunki, w jakich przebiegało kształcenie w gimnazjum, mogą uzupełnić zaprezentowane spostrzeżenia o własne obserwacje. Porównanie zamieszczonego w podsumowaniu katalogu osiągnięć uczniów z katalogiem właściwym danemu środowisku umożliwi dokonanie charakterystyki absolwentów szkoły, ale również określenie słabych i mocnych stron nauczania. Subiektywna ocena w tym przypadku zostanie zweryfikowana poprzez uzupełnienie o dane mające obiektywny charakter, pochodzące z egzaminów zewnętrznych.

Życzymy owocnej pracy podczas zapoznawania się z niniejszym materiałem. Mamy nadzieję, że pomoże on nauczycielom w rozwiązywaniu problemów kształcenia uczniów słabo słyszących i niesłyszących. Równocześnie pragniemy podziękować Egzaminatorom biorącym udział w ocenianiu prac uczniów w sesji egzaminacyjnej 2006 r.

ROZDZIAŁ I
WYNIKI CZĘŚCI HUMANISTYCZNEJ
EGZAMINU GIMNAZJALNEGO Z 2006 R.
UCZNIÓW SŁABO SŁYSZĄCYCH I NIESŁYSZĄCYCH

Do egzaminu gimnazjalnego w części humanistycznej przystąpiło 142 uczniów słabo słyszających i niesłyszających. Podstawową różnicą organizacji egzaminu w przypadku tej grupy uczniów był czas – gimnazjaliści mogli rozwiązywać zadania zamieszczone w arkuszu przez 180 minut, a nie jak ich koledzy bez dysfunkcji – przez 120 minut. W instrukcji zamieszczonej na pierwszej stronie arkusza zawarto informacje na temat sposobu rozwiązywania różnego typu zadań z dodatkowymi znakami graficznymi umożliwiającymi zapoznanie się uczniów z zasadami postępowania podczas pracy z arkuszem w sposób przystępny dla osób z wadami słuchu.

Zadania przeznaczone do sprawdzenia stopnia opanowania przez uczniów wymagań egzaminacyjnych – podobnie jak w arkuszu standardowym – zostały skonstruowane na podstawie różnych tekstów przystosowanych do możliwości uczniów z wadami słuchu poprzez uproszczenie słownictwa, zamieszczeniem słowniczka objaśniającego znaczenie niektórych wyrazów oraz ilustracji ułatwiających rozumienie treści. Teksty te zostały opracowane na podstawie fragmentów utworów literackich i publicystycznych. W arkuszu znalazły się również polecenia dotyczące wiersza dwudziestowiecznego poety. Temat arkusza był bliski zainteresowaniom młodych ludzi – dotyczył rozgrywek olimpijskich w ujęciu historycznym, o czym informował motyw przewodni arkusza. Wszystkie zadania miały na celu sprawdzenie umiejętności zapisanych w standardach wymagań egzaminacyjnych dla uczniów kończących III etap edukacji.

Test okazał się łatwy dla gimnazjalistów. 71% uczniów kończących III etap edukacji poprawnie zrealizowało większość poleceń. Średnia wyników to 35,63 punktu. Dostosowanie zadań w przypadku uczniów niedosłyszających i głuchych wymaga również zmiany proporcji w zakresie wymagań. O ile uczniowie piszący podczas egzaminu arkusz A1 50% punktów mogą uzyskać za zrealizowanie zadań sprawdzających umiejętności z zakresu czytania i odbioru tekstów kultury i 50% punktów za zrealizowanie zadań dotyczących tworzenia własnego tekstu, o tyle uczniowie pracujących z testem A7 w tym roku 46% punktów uzyskiwali za rozwiązanie zadań sprawdzających różne umiejętności związane z I obszarem standardów i 54% punktów za tworzenie własnego tekstu. W przypadku arkusza A1 od 2002 r. umiejętności z I obszaru standardów – czytania i odbioru tekstów kultury – okazują się łatwiejsze dla gimnazjalistów. Podobne wyniki charakteryzują osiągnięcia uczniów z dysfunkcjami słuchu. Zadania sprawdzające umiejętności dotyczące czytania i odbioru tekstów kultury były łatwe dla uczniów (w OKE w Krakowie 75% uczniów poprawnie zrealizowało większość zadań z tego zakresu). Nieco trudniejsze okazały się polecenia związane z koniecznością tworzenia własnego tekstu. 68% słabo słyszających i niesłyszających poprawnie rozwiązało większość z egzaminacyjnych wymagań zapisanych w II obszarze standardów. Można zatem stwierdzić, że wykazanie się umiejętnościami z zakresu tworzenia własnego tekstu było umiarkowanie trudne dla gimnazjalistów z tej grupy, przystępujących do egzaminu gimnazjalnego w części humanistycznej w 2006 r. Zadania sprawdzające umiejętności z II obszaru standardów miały najczęściej złożony charakter. Były to polecenia wielopunktowe, wymagające wykazania się kilkoma czynnościami (poza zadaniami: 5., 11. i 14.).

Umiejętności z zakresu czytania i odbioru tekstów kultury uczniowie opanowali na poziomie zadowalającym, a wymagania dotyczące tworzenia

własnego tekstu na poziomie koniecznym. Warto jednak równocześnie zauważyć, że opanowanie wymagań z zakresu II obszaru znacznie przekracza poziom konieczny, którego minimalnym progiem jest obserwacja, iż co drugi uczeń (czyli 50% przystępujących do egzaminu) wykazał się opanowaniem danych umiejętności. Tymczasem znacznie ponad 60% uczniów wykazało się opanowaniem większości wymagań egzaminacyjnych zapisanych w II obszarze standardów.

Za rozwiązanie zadań z zakresu czytania i odbioru tekstów kultury uczniowie średnio otrzymywali 17,19 punktu. W przypadku tworzenia własnego tekstu średnia punktów wyniosła 18,44 punktu.

Zadania miały zróżnicowaną formę. W zestawie zamieszczono 19 zadań zamkniętych (17 wyboru wielokrotnego i 2 typu: „prawda-falsz”) oraz 10 zadań otwartych (w tym 3 rozszerzonej odpowiedzi). Test w odróżnieniu od arkusza standardowego, A1 – nie cechował się podziałem dychotomicznym. Zadania zamknięte występowały pomiędzy otwartymi, krótkiej i rozszerzonej odpowiedzi. Ułatwiło to koncentrowanie uwagi uczniów na zagadnieniu, do którego odwoływało się polecenie. Łącznie uczniowie zmierzali się z 24 zadaniami.

ROZDZIAŁ II

ANALIZA JAKOŚCIOWA ZADAŃ Z ARKUSZA *IGRZYSKA DAWNIEJ I DZIŚ*

Arkusz A7 zatytułowany *Igrzyska dawniej i dziś* przekazany do egzaminu uczniom niesłyszącym i słabosłyszącym w kwietniu 2006 r. ze względu na tematykę odległą czasowo i przestrzennie nie należał do najłatwiejszych. Należy jednak zaznaczyć, że w zadaniach otwartych uczniowie mogli wykorzystywać indywidualne doświadczenia. Zadania zamknięte sprawiały zdecydowanie mniej problemów podobnie jak w wersji standardowej.

W tekstach pojawiły się wyrazy niezrozumiałe, ale były wyjaśniane w słowniczku. Arkusz zawierał dużo zadań otwartych. Kontrowersyjnym dla uczniów z tego typu dysfunkcją rozwiązaniem było pozostawienie na sam koniec pracy dwóch obszernych dłuższych form wypowiedzi.

Wyniki poszczególnych uczniów sugerują, że wypełnienie arkusza A7 przez uczniów z wadą słuchu kształconych w klasach integracyjnych było zadaniem łatwym, ponieważ otrzymywali oni najczęściej wynik w granicach od 45 do 50 punktów. Uczniowie niesłyszący ze szkolnictwa specjalnego bardzo rzadko uzyskiwali tak dużo punktów. To właśnie oni popełniali liczne błędy językowe, wynikające z niedostatecznej znajomości reguł gramatyki.

Wydaje się, że zasadne jest, aby kolejne testy egzaminacyjne dotyczyły problematyki życia codziennego, bo wtedy będą lepiej rozumiane przez niesłyszących uczniów.

Uczniowie rozwiązywali zadania skonstruowane na podstawie siedmiu tekstów zróżnicowanych pod względem formy (tekst popularnonaukowy, teksty publicystyczne, wiersz).

Wokół pierwszego tekstu (na podstawie L. Winniczuk, *Ludzie, zwyczaje, obyczaje starożytnej Grecji i Rzymu*) zostało skonstruowanych pięć zadań.

Tekst I

Już w czasach starożytnych ludzie uprawiali sport. W antycznej Grecji zawody sportowe, zwane igrzyskami, towarzyszyły uroczystościom religijnym. Zeusowi – ojcu bogów i ludzi – poświęcone były igrzyska w Olimpii.

Pierwsze igrzyska olimpijskie odbyły się w 776 r. p.n.e. Początkowo trwały jeden dzień, jedyną konkurencją był bieg krótki (na jedną długość stadionu). Później pojawiły się kolejne dyscypliny, na przykład: zapasy, rzut dyskiem, rzut oszczepem, wyścigi rydwanów, wyścigi konne, bieg w zbroi. Czas trwania zawodów wydłużył się do pięciu dni.

Starożytne igrzyska olimpijskie odbywały się co cztery lata, czyli tak samo często jak dziś. Przetrwały do 392 r. n.e., kiedy cesarz Teodozjusz zabronił ich organizowania. Na kolejne igrzyska trzeba było czekać aż piętnaście wieków. Pierwsze nowożytne igrzyska olimpijskie zorganizowano w 1896 roku w Atenach.

Zadanie 1.

Zaznacz dobrą odpowiedź.

Tekst I opowiada o

- A. wierzeniach(religii)starożytnych Greków.
- B. życiu sportowców w starożytnej Grecji.
- C. początkach sztuki greckiej.
- D. historii igrzysk olimpijskich.

Zadanie 1. miało na celu sprawdzenie, czy uczeń potrafi określić temat tekstu, czyli czy czyta tekst kultury na poziomie dosłownym. Z tym zadaniem uczniowie nie mieli większych problemów. 78% przystępujących do egzaminu gimnazjalnego dokonało właściwego wyboru. Konstrukcja zadania była czytelna i zrozumiała dla uczniów. Odpowiedzi zostały dobrane w taki sposób, aby było możliwe jednoznaczne wskazanie prawidłowej odpowiedzi przez tych, którzy uważnie przeczytali tekst i właściwie zrozumieli jego treść.

Zadanie 2.

Zaznacz dobrą odpowiedź

Podczas pierwszych starożytnych igrzysk olimpijskich widzowie mogli zobaczyć

- A. wiele dyscyplin sportowych.
- B. tylko bieg.
- C. bieg i zapasy.
- D. rzut dyskiem i oszczepem.

Rozwiązując zadanie 2., uczniowie wykazywali się umiejętnością wyszukiwania informacji w tekście. Realizacja wymagań okazała się umiarkowanie trudna. Wskazywanie przez 35% gimnazjalistów błędnych odpowiedzi mogło być wynikiem trudności w pełnym zrozumieniu tekstu. Wydaje się, że określenie *jedyną konkurencją* mogło nie być dobrze zrozumiane przez uczniów, nie było dla nich jednoznaczne i nie sugerowało odpowiedzi.

Zadanie 3.

Odpowiedz na pytania.

1. Gdzie odbywały się igrzyska ku czci Zeusa?

.....

2. Co ile lat organizuje się igrzyska olimpijskie?

.....

Liczba punktów	Odpowiedzi poprawne	Odpowiedzi dopuszczalne	Odpowiedzi niedopuszczalne	Zasady przyznawania punktów
0 – 2	1. <i>Starożytne igrzyska ku czci Zeusa odbywały się w Olimpi.</i>	1. <i>w Olimpi, w Grecji.</i>		Po 1 punkcie za każdą odpowiedź prawidłową pod względem merytorycznym.
	2. <i>Igrzyska olimpijskie organizuje się co cztery lata.</i>	2. <i>co cztery lata.</i>		

Zadanie 3. sprawdzało umiejętność wyszukiwania informacji zawartych w tekście i miało formę krótkiej odpowiedzi. Uczeń musiał więc zapisać informacje zlokalizowane w treści tekstu. Były one wyrażone wprost, jednak – zwłaszcza w przypadku udzielenia odpowiedzi na drugie pytanie – rozwiązujący test musieli dokonać analizy treści odpowiednich fragmentów. W zasadzie nie było większych problemów z wykonaniem zadania. Uczniowie potrafili odnaleźć w tekście potrzebne informacje. Najczęściej uczniowie odpowiadali odnosząc się do odpowiednich i trafnie odszukanych fragmentów tekstu. Pytania okazały się jasne i zrozumiałe dla uczniów, dlatego poprawnych odpowiedzi udzieliło ponad 80% gimnazjalistów. Wyszukiwanie i zapisywanie informacji okazało się zatem łatwe dla tegorocznych uczniów klas III.

Zadanie 4.

Zaznacz dobrą odpowiedź.

Której konkurencji nie rozgrywano w czasie starożytnych igrzysk olimpijskich?

- A. Zapasów.
- B. Pływania.
- C. Rzutu dyskiem.
- D. Biegu w zbroi.

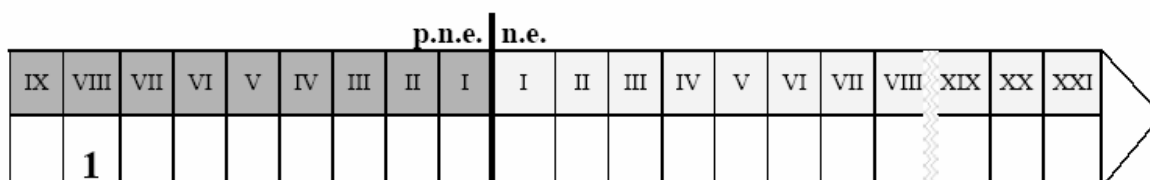
Było to kolejne zadanie sprawdzające umiejętność wyszukiwania informacji w tekście. Uczniowie bez większych problemów radzili sobie z tym zadaniem i umiejętnie odszukiwali odpowiedzi w czytany materiał językowy. Zadanie było dla uczniów bardzo łatwe. Ponad 90% przystępujących do egzaminu wskazało prawidłową odpowiedź. Konstrukcja zadania decydowała o tym, że tok rozumowania ucznia podczas realizacji polecenia wymagał eliminowania na podstawie treści tekstu i kolejnych informacji zawartych w proponowanych odpowiedziach.

Zadanie 5.

Wypisz z tekstu i daty następujących wydarzeń:

1. 776 p.n.e. pierwsze starożytne igrzyska olimpijskie,
2. ostatnie starożytne igrzyska olimpijskie,
3. pierwsze nowożytne igrzyska olimpijskie.

W których wiekach były te wydarzenia? Cyfrę 1 wpisaliśmy we właściwy prostokąt (wiek) na osi czasu. Według tego wzoru wpisz cyfry 2 i 3 , oznaczając pozostałe wydarzenia.

Liczba punktów	Odpowiedzi poprawne	Odpowiedzi dopuszczalne	Odpowiedzi niedopuszczalne	Zasady przyznawania punktów
0 – 2	2 – 393 r. n.e. – IV w. n.e. 3 – 1896 r. – XIX w.	2 – 393, 393 r. 3 – 1896, 1896 r. n.e.		1 punkt – za wpisanie właściwych dat oraz 1 punkt – za dwie poprawnie wpisane cyfry.

Zadanie sprawdzało umiejętność przetwarzania informacji zawartych w różnych tekstach kultury. Konstrukcja polecenia pozwala wyodrębnić dwie części, stanowiące kolejne kroki zrealizowania wymagań zawartych w treści zadania. Uczniowie najpierw wyszukiwali informacje zawarte w tekście I, a następnie dokonywali ich przekształcenia, czyli zamieniali daty roczne na wieki, które zaznaczali na osi czasu.

W większości przypadków pierwsza część zadania nie sprawiała uczniom problemów. Trafnie wpisywali daty poszczególnych wydarzeń wykazując się umiejętnością wyszukiwania informacji w tekście. Powyższe wymagania zrealizowało 89% uczniów. Większe problemy pojawiły się w drugiej części zadania, w której należało przetworzyć te informacje: daty zamienić na wieki, a następnie zaznaczyć czas wydarzeń na osi czasu. Uczniowie często popełniali błędy przy określaniu wieków i błędnie nanosili je na oś czasową. Przyczyną takich trudności jest ogólny poziom myślenia osób niesłyszących, które mają duże problemy z opanowaniem pojęć czasowych, co wynika ze specyfiki ich procesów poznawczych ograniczonych głuchotą. Co drugi gimnazjalista udzielił w tym przypadku poprawnej odpowiedzi.

Na podstawie kolejnego tekstu (L. Winniczuk, *Ludzie, zwyczaje, obyczaje starożytnej Grecji i Rzymu*) uczniowie mieli wykonać zadania 6 i 7.

Tekst II

W starożytnych igrzyskach olimpijskich uczestniczyli mężczyźni. Kobietom w zasadzie nie wolno było brać udziału w zawodach ani nawet ich oglądać. Od 720 r. p.n.e. zawodnicy trenowali i występowali w igrzyskach bez ubiorów. Nagradzano tylko zdobywców pierwszego miejsca. Na zakończenie igrzysk każdemu zwycięzcy wręczano wieniec oliwny. Sportowcom, którzy wygrywali wiele razy, wznoszono pomniki, nie płacili oni również podatków.

W igrzyskach nowożytnych uczestniczą zarówno mężczyźni, jak i kobiety. Nagradza się medalami zdobywców trzech pierwszych miejsc. Najlepsi otrzymują także wysokie nagrody pieniężne.

Zadanie 6.

Zaznacz dobrą odpowiedź.

Na zakończenie starożytnych igrzysk olimpijskich zwycięzca otrzymywał

- A. medal olimpijski.
- B. nagrodę pieniężną.
- C. **wieniec oliwny.**
- D. puchar zwycięzcy.

Zadanie 6. zamyka wiązkę poleceń, w których podstawową umiejętnością, jaką powinni wykazać się gimnazjaliści, było wyszukiwanie informacji w tekście. Konstrukcja zadania była klarowna i jednoznaczna, zrozumiała dla ucznia. Informacja o sposobie nagradzania zwycięzcy starożytnych igrzysk była podana wprost. Trzon zadania, czyli zdanie wprowadzające uczniów w polecenie, został zaczerpnięty z tekstu II. Naprowadzał zatem uczniów na konkretny fragment, w którym rozwiązujący zadanie odnajdywali prawidłową odpowiedź. To mogła być główna przyczyna, dla której polecenie okazało się bardzo łatwe dla gimnazjalistów. 92% uczniów wskazało prawidłową odpowiedź.

Zadanie 7.

Napisz TAK gdy uważasz, że zdanie jest prawdziwe, NIE gdy zdanie jest fałszywe (nieprawdziwe).

	TAK/NIE
W nowożytnych igrzyskach olimpijskich startują kobiety i mężczyźni.
Wszystkie kobiety miały prawo oglądać starożytne igrzyska olimpijskie
W nowożytnych igrzyskach nagradza się tylko zdobywcę pierwszego miejsca
Zawodnicy nowożytnych igrzysk występują bez ubiorów.
Mężczyźni mogli brać udział w starożytnych igrzyskach olimpijskich

Liczba punktów	Odpowiedzi poprawne	Odpowiedzi dopuszczalne	Odpowiedzi niedopuszczalne	Zasady przyznawania punktów
0 – 2	W nowożytnych igrzyskach olimpijskich startują kobiety i mężczyźni. TAK Wszystkie kobiety miały prawo oglądać starożytne igrzyska olimpijskie. NIE W nowożytnych igrzyskach nagradza się tylko zdobywcę pierwszego miejsca. NIE Zawodnicy nowożytnych igrzysk olimpijskich występują bez ubiorów. NIE Mężczyźni mogli brać udział w starożytnych igrzyskach olimpijskich. TAK			2 punkty – za pięć poprawnych odpowiedzi. 1 punkt – za cztery poprawne odpowiedzi.

Zadanie 7. jest jednym z dwóch poleceń typu „prawda-falsz”. Miało na celu sprawdzenie umiejętności czytania tekstów kultury (odczytania go na poziomie dosłownym). Poszczególne zdania, na podstawie treści których uczniowie stwierdzali prawdziwość stwierdzeń w odniesieniu do tekstu II, były dostosowane do możliwości percepcyjnych osób z wadami słuchu, przede wszystkim ze względu na dobór słownictwa. Podstawową trudnością w udzieleniu trafnych odpowiedzi było przemieszanie informacji dotyczących starożytnych i nowożytnych igrzysk olimpijskich. Właściwa realizacja polecenia wymagała zatem dobrej znajomości tekstu oraz uporządkowania jego treści na informacje dotyczące różnic kulturowych między antycznymi i współczesnymi rozgrywkami sportowymi. Ułatwienie stanowiła kompozycja tekstu, w której można wyróżnić dwie odrębne części, sygnalizowane akapitami. Kryterium podziału jest właśnie tematyka informacji.

Uczniowie nie napotykali na barierę semantyczną, lecz na przeszkody związane z ukierunkowaną analizą treści. Brak umiejętności odpowiedniego systematyzowania informacji mógł być przyczyną, dla której zadanie okazało się umiarkowanie trudne dla uczniów i co trzeci gimnazjalista nie potrafił właściwie go zrealizować.

Wokół tekstu III (na podstawie J. Parandowski, *Dysk olimpijski*) przygotowano zadania 8., 9., 10. i 11.

Tekst III

Jedną z dyscyplin sportowych na igrzyskach był rzut dyskiem. Rzuty odbywały się z miejsca zwanego balbis, oznaczonego trzema kreskami. Była to mała przestrzeń, nie szersza niż dwie stopy. Przedniej linii nie wolno było przekroczyć, nawet przydeptać palcami.

Zawodnik obsypywał dysk piaskiem dla łatwiejszego chwytu. Potem wbiegał do balbis, wykonywał obrót i wyrzucał dysk w powietrze. Długość rzutu oznaczano strzałką wbitą w piasek.

Myron, *Dyskobol* (kopia)
Muzeum Narodowe w Rzymie

Zadanie 8.

Zaznacz dobrą odpowiedź.

Dzieło przedstawione na ilustracji jest

- A. rysunkiem.
- B. obrazem.
- C. plakatem.
- D. rzeźbą.

Wskazanie prawidłowej odpowiedzi w zadaniu 8. ułatwił wcześniejszy kontakt uczniów z dziełem plastycznym. Umożliwił on rozpoznanie różnic między obecnymi w proponowanych odpowiedziach pojęciami. Ponieważ rozwiązanie zadania wymagało odwołania się do pewnego zasobu wiadomości, które uczniowie mogli zdobyć w szkole, ale i poza nią, w kartotece testu (wykazie sprawdzanych umiejętności) polecenie to zostało przypisane do standardu I/6, opisującego dostrzeganie kontekstów niezbędnych do interpretacji tekstów kultury.

Zadanie okazało się łatwe dla przystępujących do egzaminu gimnazjalnego na terenie OKE w Krakowie. Warto jednak zwrócić uwagę na dysproporcje między uczniami uczęszczającymi do szkół na terenie różnych województw. Zadanie 8. okazało się:

- bardzo łatwe dla uczniów z województwa lubelskiego,
- łatwe dla uczniów z województwa małopolskiego,
- umiarkowanie trudne dla uczniów z województwa podkarpackiego.

Zróżnicowane funkcjonowanie zadania pozwala wnioskować o warunkach kształcenia w tych 3 województwach. W województwie małopolskim są najlepsze warunki do bezpośredniego kontaktu z dziełem plastycznym. Najgorsze warunki w tym zakresie charakteryzują województwo podkarpackie, w którym jest najwięcej szkół wiejskich. Wyniki uczniów z województwa lubelskiego świadczą jednak, że przy nie zawsze łatwym dostępie do bezpośredniego kontaktu z dziełami sztuki można uzyskać odpowiednie efekty kształcenia. Utwory pozawerbalne mogą być również wykorzystywane na lekcjach języka polskiego i historii jako kontekst do omawianych zagadnień.

Zadanie 9.

W dwóch zdaniach opisz wygląd zawodnika przedstawionego na ilustracji. Wykorzystaj (wybierz) odpowiednie wyrazy spośród podanych w ramce.

(wyprostowany, szczupły, gruby, pochylony, umięśniony, ubrany, nagi, ukazany w ruchu, dysk, oszczep).

Zakres	Kryteria oceny	Punktacja
Treść	Uwzględnienie 4 informacji – 2 punkty, uwzględnienie 3 informacji – 1 punkt, uwzględnienie 0 – 2 informacji – 0 punktów.	0 – 2
Język	Stosowanie odpowiedniego słownictwa, zachowanie poprawności fleksyjnej i składniowej (dopuszczalny 1 błąd).	0 – 1
Ortografia i interpunkcja	Poprawność ortograficzna (dopuszczalny 1 błąd) i poprawność interpunkcyjna (dopuszczalny 1 błąd).	0 – 1
Suma punktów		0 – 4

W tym zadaniu uczeń miał wykazać się umiejętnością tworzenia tekstu na zadany temat oraz zbudowaniem wypowiedzi w formie opisu, poprawnej pod względem językowym i stylistycznym. Warunki realizacji zadania zostały precyzyjnie wyrażone w poleceniu. Dlatego kryteria przyjęte w zakresie realizacji tematu ujmowały czynności, które okazały się łatwe dla uczniów (zrealizowało je 75% rozwiązujących test). Dużą liczbę błędów można było zaobserwować w przypadku dwóch pozostałych kryteriów, dotyczących poprawności językowej, stylistycznej, ortograficznej i interpunkcyjnej. Wyraźnie zaznaczyła się tu różnica między wypowiedziami uczniów niesłyszących i słabo słyszących. Uczniowie niesłyszący popełniali bardzo dużo błędów językowych, często używali pojedynczych wyrazów. Swoje odpowiedzi formułowali w taki sposób, że nie stanowiły one ciągłej wypowiedzi, często nawet nie formułowali pojedynczych wypowiedzi. Wypowiedzi uczniów z niewielkim ubytkiem słuchu były wyrażane pełnymi zdaniami, poprawnymi pod względem językowym, stylistycznym. Ta różnica jest wynikiem dużej rozbieżności pomiędzy możliwościami językowymi uczniów niesłyszących i słabo słyszących. Język osób głuchych jest zdecydowanie uboższy. Duże problemy sprawia uczniom niesłyszącym budowanie wypowiedzi poprawnej pod względem fleksji, składni, poprawnego słownictwa, co jest spowodowane małą sprawnością językową.

Zupełnie inaczej były realizowane wypowiedzi w zakresie poprawności ortograficznej i interpunkcyjnej. Umiejętność poprawnego zapisu okazała się umiarkowanie trudna – poprawnie w świetle przyjętych kryteriów, wykonało ją 62% przystępujących do egzaminu.

Zdarzało się, że uczniowie nie podjęli próby realizacji tego zadania, co prawdopodobnie było konsekwencją braku umiejętności oraz możliwości intelektualnych uczniów.

Zadanie 10.

Zaznacz dobrą odpowiedź.

„Balbis” to

- A. nazwa dysku w języku greckim
- B. nazwa miejsca , w którym spadł dysk
- C. nazwa miejsca , z którego zawodnicy wyrzucali dysk
- D. nazwisko słynnego greckiego dyskobola(zawodnika).

Rozwiązując zadanie 10., uczniowie ponownie zmierzali się z umiejętnością wyszukiwania informacji podanej wprost w tekście III. Polecenie okazało się łatwe dla przystępujących do egzaminu – 89% gimnazjalistów wskazało prawidłową odpowiedź (najwięcej – 96% uczniów z województwa podkarpackiego właściwie zrealizowało zadanie, najmniej – 86% z województwa małopolskiego).

Zadanie 11.

Uporządkuj chronologicznie(po kolei) czynności dyskobola. Wpisz w ramkach cyfry od 1 do 4.

-wyrzucenie dysku
-obsypanie dysku piaskiem
-wykonanie obrotu
-wbiegnięcie do balbis.

Liczba punktów	Odpowiedzi poprawne	Odpowiedzi dopuszczalne	Odpowiedzi niedopuszczalne	Zasady przyznawania punktów
0 – 1	4 – Wyrzucenie dysku. 1 – Obsypanie dysku piaskiem. 3 – Wykonanie obrotu. 2 – Wbiegnięcie do balbis.			1 punkt – za w pełni poprawną kolejność wydarzeń.

Chronologiczne uporządkowanie informacji zawartych w tekście było odzwierciedleniem jego rozumienia. Uczniowie musieli zatem dokonać analizy tekstu III pod względem kolejności opisanych zdarzeń. Realizacja wymagań określonych w poleceniu nie wydawała się trudna, tym bardziej, że drugi akapit tekstu III podawał wprost kolejność chronologiczną wydarzeń. Przystępujący do egzaminu pracowali w tym przypadku z krótkim fragmentem tekstu. Być może dlatego zadanie okazało się łatwe dla uczniów. Poprawnie zrealizowało je 76% przystępujących do egzaminu. Co trzeci gimnazjalista miał trudności z realizacją zadania ze względu na niedokładną znajomością tekstu i/lub polecenia oraz brak umiejętności swobodnego operowania zdobytymi informacjami.

Na podstawie tekstu IV związanego tematycznie z poprzednimi opracowano zadania 12. i 13.

Tekst IV **Symbole nowożytnych igrzysk olimpijskich**

Oficjalnym mottem igrzysk olimpijskich są łacińskie słowa *citius, altius, fortius*, czyli *szybciej, wyżej, mocniej*.

Najbardziej znanym symbolem olimpijskim jest flaga olimpijska. Pięć kolorowych przecinających się kół symbolizuje jedność sportowców świata. Poszczególne kolory oznaczają kontynenty: niebieski – Europę, czarny – Afrykę, czerwony – Australię, żółty – Azję i zielony – Amerykę. Flaga olimpijska wciągana jest na maszt podczas uroczystości otwarcia igrzysk.

Zadanie 12.

Zaznacz dobrą odpowiedź.

Flaga olimpijska jest symbolem

- A. pięciu najważniejszych dyscyplin sportowych.
- B. wolności sportowców na całym świecie.
- C. **jedności sportowców wszystkich kontynentów.**
- D. związku ze starożytną tradycją olimpijską.

Zadanie na pozór łatwe, a jednak uczniowie mieli trudność ze wskazaniem prawidłowej odpowiedzi. Tym razem osobom bez dysfunkcji polegającej na zaburzeniach słuchu może wydawać się, że informacje, jakie miał wyszukać uczeń, zostały podane wprost w tekście IV. Tymczasem zdanie: *symbolizuje jedność sportowców na całym świecie* wymagała przekształcenia informacji. Uczniowie musieli dokonać skojarzenia poprzez przywołanie pól semantycznych określeń *świat* i *kontynenty*. Tego typu skojarzenia są bardzo trudne dla osób z wadami słuchu, dlatego zadanie okazało się umiarkowanie trudne dla przystępujących do egzaminu. Prawidłową odpowiedź wskazało 65% egzaminowanych. Charakterystyczne dla uczniów z słabo słyszących i niesłyszących jest wyszukiwanie w tekście informacji o podobnym wyglądzie do stawianego pytania, stąd wyraz *świat* kierował uwagę uczniów na zdanie zawierające ten wyraz. Taki schematyzm myślenia jest charakterystyczny dla osób z wadami słuchu, szczególnie z jego głęboką odmianą.

Zadanie 13.

Zaznacz dobrą odpowiedź.

Wyjaśnienia słów *citius*, *fortius*, *altius* będziesz szukał w słowniku

- A. łacińsko-polskim
- B. wyrazów bliskoznacznych
- C. ortograficznym
- D. języka polskiego.

Konstrukcja zadania nawiązywała do sprawdzania umiejętności korzystania z informacji na poziomie szkoły podstawowej. Zakres wymagań określonych w zadaniu 13. był jednak nieco szerszy. Uczniowie na podstawie informacji zawartych w tekście (pierwsze zdanie) dostrzegali kontekst związany z potrzebą wyjaśnienia przytoczonych słów. Z tym zadaniem uczniowie poradzili sobie bardzo dobrze. Okazało się ono bardzo łatwe dla przystępujących do egzaminu – prawidłową odpowiedź wskazało 96% egzaminowanych. Nie można wykluczyć, że część trafnych odpowiedzi łączy się z wizualnym podobieństwem informacji zawartej w tekście z pierwszym członem właściwej odpowiedzi.

Na podstawie wiersza T. Kubiaka *Na start* skonstruowano kolejne zadania: 14., 15., 16. i 17.

Tekst V

Tadeusz Kubiak

Na start

Olimpijczycy – na start!

Kto dalej? Kto wyżej? Kto szybciej?

O tyczce – jak ptak – w powietrze,

Co struną drży dźwięczną jak skrzypce.

A teraz oszczepy – w dal mknijcie!

Kto dzisiaj zwycięży?

Oszczepy jak strzały w błękicie.

A oto dysk zawisł – jak księżyc.

Zadanie 14.

Uzupełnij zdania.

Tadeusz Kubiak jest.....wiersza pt. „Na start”.

Zacytowany fragment wiersza składa się z dwóch.....

Każda z nich zbudowana jest z czterech.....

Liczba punktów	Odpowiedzi poprawne	Odpowiedzi dopuszczalne	Odpowiedzi niedopuszczalne	Zasady przyznawania punktów
0 – 2	Autorem wiersza pt. „Na start” jest Tadeusz Kubiak.			2 punkty – za trzy poprawne uzupełnienia. 1 punkt – za dwa poprawne uzupełnienia.
	Fragment wiersza składa się z dwóch <i>strof</i> (zwrotek).	Fragment wiersza składa się z dwóch części.		
	Każda z nich zbudowana jest z czterech <i>wersów</i> (wierszy).	Każda z nich zbudowana jest z czterech linii (linijek).		

Posługiwanie się pojęciami z zakresu przedmiotów humanistycznych – zwłaszcza dla uczniów słabo słyszających i niesłyszanych – może okazać się trudne, pomimo częstego utrwalania na lekcjach wiedzy z zakresu znajomości budowy dzieła literackiego czy procesów historycznych. Konstrukcja 14. zadania wymagała samodzielnego doboru pojęć, odpowiednio do kontekstu utworu i zdań obecnych w treści polecenia. Jedynym wzorcem dla uczniów mogły być w tym przypadku ćwiczenia lekcyjne. Zadanie okazało się umiarkowanie trudne. Poprawnie zrealizowało je 56% przystępujących do egzaminu.

Wśród odpowiedzi zdarzały się przypadkowe określenia. Sugerują one, że brak poprawnej realizacji zadania mógł być efektem nie tylko nieznamomości pojęć, ale, w równej mierze, trudności z zastosowaniem zdobytej wiedzy w nowym kontekście, polegającym na przykład na przywołaniu innego utworu niż te omawiane na lekcjach.

Zadanie 15.

Zaznacz dobrą odpowiedź.

W pierwszym wersie utworu osoba mówiąca zwraca się do

- A. czytelników.
- B. sędziów.
- C. widzów.
- D. sportowców.

Zadanie 15. miało na celu sprawdzenie stopnia opanowania umiejętności związanej z interpretacją wiersza. Uczniowie – przed przystąpieniem do rozwiązywania zadania – powinni dokładnie zapoznać się z utworem. W odpowiednim rozumieniu tekstu ważne jest zapoznanie się z zawartością słowniczka. W tym przypadku było to o tyle istotne, że w słowniczku znajdowała się podpowiedź, umożliwiająca wskazanie prawidłowej odpowiedzi zwłaszcza dla tych przystępujących do egzaminu, dla których dużą trudność stanowi posługiwanie się zasobem leksykalnym z uwzględnieniem znaczenia poszczególnych słów. Prawidłowa odpowiedź wizualnie przypominała jeden z wyrazów obecnych w słowniczku. Istotne dla uczniów wskazujących odpowiedź na podstawie podobieństwa obrazu słownego było zatem właściwe odczytanie polecenia i zrozumienie zakresu jego wymagań.

W zadaniu uczeń miał wskazać adresatów wypowiedzi. Uczniowie rozumieli tekst i nie mieli problemów z określonym w poleceniu zakresem jego interpretacji. 89% egzaminowanych wskazało prawidłową odpowiedź. Zadanie okazało się łatwe dla uczniów (dla gimnazjalistów z województwa małopolskiego nawet bardzo łatwe – trafnie rozwiązało je 93% przystępujących do egzaminu; w województwie lubelskim – 85%, a województwie podkarpackim – 84%).

Zadanie 16.

Odpowiedz na pytania.

1. Jakie ważne wydarzenie sportowe jest tematem wiersza Tadeusza Kubiaka?

.....

2. Podaj nazwy dwóch dyscyplin sportowych, o których mówi autor wiersza.

.....

Liczba punktów	Odpowiedzi poprawne	Odpowiedzi dopuszczalne	Odpowiedzi niedopuszczalne	Zasady przyznawania punktów
	1. <i>Wiersz opowiada o igrzyskach olimpijskich.</i>	1. <i>o igrzyskach olimpijskich, o olimpiadzie.</i>	1. <i>o zawodach (rozgrywkach) sportowych</i>	

0 – 2	2. <i>W wierszu jest mowa o dyscyplinach takich jak: skok o tyczce, rzut oszczepem, rzut dyskiem.</i>	2. <i>skok o tyczce, rzut oszczepem, rzut dyskiem.</i>		Po 1 punkcie za każdą odpowiedź prawidłową pod względem merytorycznym.
-------	---	--	--	--

Podstawową trudnością w zadaniu 16. była konieczność sformułowania odpowiedzi własnymi słowami na podstawie informacji odczytanych z tekstu. Dopiero wypowiedź ucznia świadczyła o właściwym zrozumieniu tekstu na poziomie dosłownym. Ważny okazał się zatem odpowiedni dobór środków językowych, na co wskazuje chociażby analiza odpowiedzi poprawnych i niedopuszczalnych.

Polecenie było jasno sformułowane. Pomimo to zadanie funkcjonowało różnie w zależności od możliwości uczniów. Czasami odpowiedzi były przypadkowe, nie związane z tekstem, nieprawidłowe pod względem merytorycznym. Zdarzało się, że uczniowie wpisywali przypadkowo wybrany fragment tekstu. Język wiersza dostarczył im trudności w wyszukiwaniu odpowiednich informacji, pomimo zamieszczenie słowniczka. Być może istotne znaczenie dla czytania tekstu miały możliwości uczniów w zakresie rozumienia treści konkretnych i abstrakcyjnych oraz odpowiedniego ich wyrażania. Dysproporcje w tym zakresie można zaobserwować zwłaszcza u uczniów z województwa podkarpackiego. O ile udzielenie odpowiedzi na drugie pytanie okazało się umiarkowanie trudne dla gimnazjalistów z tego terenu, o tyle w przypadku pierwszego pytania sformułowanie odpowiedzi na podstawie informacji zamieszczonych w wierszu było trudne – tylko co trzeci uczeń potrafił udzielić poprawnej odpowiedzi.

Zadanie 17.

Zaznacz dobrą odpowiedź.

Słowa *dysk zawisł jak księżyc* są w wierszu

- A. porównaniem.
- B. powtórzeniem.
- C. epitetem.
- D. uosobieniem.

Dostrzeganie w czytanych tekstach środków wyrazu typowych dla tekstów literackich jest dla uczniów niesłyszających zadaniem trudnym. Wymaga bowiem dopasowania do treści odpowiedniego pojęcia. Trudności uczniów z tą dysfunkcją znalazły oddźwięk w funkcjonowaniu zadania. Odpowiedzi często były wybierane przypadkowo, bez zrozumienia fragmentu przytoczonego w treści zadania i bez analizy jego budowy. Uczniowie nie zwracali uwagi na obecne w nim słowo *jak*, będące wyróżnikiem porównania.

Do tekstu VI (artykuł, zawierający sprawozdanie z XIX Światowych Igrzysk Nieślyszących w Rzymie) powstały następujące zadania: 18., 19. i 20.

Tekst VI

Adam interesuje się sportem. W czasopiśmie „Świat Cizzy” przeczytał taki artykuł:

XIX Światowe Igrzyska Nieślyszących w Rzymie

Oficjalne otwarcie igrzysk odbyło się 24 lipca 2001 r. o godzinie 20.00. Po defiladzie 365 zawodników z 83 państw i po przemówieniu (tłumaczonym na język migowy) zapalono znicz olimpijski. Zawody lekkoatletyczne rozpoczęły się następnego dnia. Polska reprezentacja nieślyszących liczyła 14 osób. Bohaterem igrzysk był Rafał Nowak, który mimo kontuzji kolana wywalczył złoty medal w biegu na 3000 m. Bardzo dobrze zaprezentowali się także inni polscy zawodnicy (...).

XIX Igrzyska Olimpijskie Nieślyszących „Rzym 2001” zamknięto 1 sierpnia. Ogłoszono, że następane odbędą się w Australii.

Zadanie 18.

Zaznacz dobrą odpowiedź.

Tekst, który przeczytał Adam, jest

- A. charakterystyką.
- B. sprawozdaniem.
- C. ogłoszeniem.
- D. opowiadaniem.

Aby wskazać prawidłową odpowiedź w zadaniu 18., uczniowie powinni znać cechy charakterystyczne poszczególnych form wypowiedzi. Musieli zatem odwołać się do pewnego zakresu teoretycznych wiadomości i dopiero potem dokonać analizy tekstu VI. Zrealizowanie polecenia wymagało jedynie powierzchownej analizy fragmentu artykułu – zwrócenia uwagi na środki wyrazu sprawozdania. Proponowane odpowiedzi były tak dobrane, że znalazły się wśród nich nazwy form wypowiedzi cechujących się bardzo wyrazistymi wyróżnikami. Dlatego wskazanie prawidłowej odpowiedzi w zestawieniu z tekstem VI nie powinno przysporzyć uczniom trudności. Tymczasem polecenie okazało się umiarkowanie trudne. Właściwą odpowiedź wskazał co drugi egzaminowany.

Funkcjonowanie zadania obrazuje trudności uczniów słabo słyszających i nieślyszących z wykorzystaniem zdobywanych wiadomości podczas rozwiązywania zadań. Zróżnicowanie wyborów uczniów sugeruje loteryjną metodę podczas wskazywania odpowiedzi. Konsekwencją dokonania takiej obserwacji mogą być wnioski dotyczące braku utrwalenia wiadomości o środkach wyrazu charakterystycznych dla danej formy wypowiedzi i schematycznym myśleniu w procesie odbioru tekstów kultury.

Zadanie 19.

Zaznacz dobrą odpowiedź.

Rafał Nowak stał się bohaterem igrzysk, ponieważ

- A. uczestniczył w biegu na 3000 m.
- B. uległ kontuzji kolana.
- C. zapalił znicz olimpijski.
- D. **pomimo bólu zdobył złoty medal.**

Zadanie 19. wymagało odnalezienia przez ucznia związku przyczynowo-skutkowego między informacjami przedstawionymi w tekście. Jest to trudna umiejętność. Co trzeci uczeń z wadami słuchu nie potrafił wskazać prawidłowej odpowiedzi. Forma zadania wielokrotnego wyboru, w którym uczeń wybiera jedną z czterech proponowanych odpowiedzi, mogła się dla wielu uczniów okazać pomocna. Być może dlatego 70% rozwiązujących zadania w arkuszu A7 właściwie określiło relacje przyczynowo-skutkowe między informacjami i wskazało prawidłową odpowiedź.

Sytuacja zadaniowa nie była łatwa dla ucznia. Wszystkie informacje zamieszczone w proponowanych odpowiedziach znajdowały się również w treści tekstu VI. Przystępujący do egzaminu musieli zatem dokonać ich wartościowania ze względu na problem postawiony w poleceniu. Jest to niezwykle trudne dla uczniów z wadami słuchu. Stąd krzepiące jest, że zadanie okazało się łatwe. Tylko dla uczniów z województwa małopolskiego było umiarkowanie trudne – prawidłową odpowiedź wskazało 61% uczniów z wadami słuchu uczących się w małopolskich szkołach..

Zadanie 20.

Uzupełnij notatkę odpowiednimi informacjami z tekstu VI.

XIX Światowe Igrzyska Niesłyszących odbyły się w..... w dniach.....
W igrzyskach tych uczestniczyłozawodników z kilkudziesięciu państw, w tymsportowców z Polski. W biegu na 3 km zwyciężył

Liczba punktów	Odpowiedzi poprawne	Odpowiedzi dopuszczalne	Odpowiedzi niedopuszczalne	Zasady przyznawania punktów
0 – 3	XIX Światowe Igrzyska Olimpijskie Niesłyszących odbyły się w <i>Rzymie</i>, w dniach <i>24 lipca – 1 sierpnia 2001 r.</i> W igrzyskach tych uczestniczyło 365 zawodników z kilkudziesięciu państw, w tym 14 sportowców z Polski. W biegu na 3 km zwyciężył Rafał Nowak.			3 punkty – za pięć poprawnych uzupełnień. 2 punkty – za cztery poprawne uzupełnienia. 1 punkt – za trzy poprawne uzupełnienia.

W zadaniu 20. uczeń uzupełniał zdania informacjami zawartymi w tekście. W zasadzie, uczniowie poprawnie wykonywali zadanie. Tekst został jasno napisany, łatwo można w nim było wyszukać informacje potrzebne do właściwego uzupełnienia tekstu. Największą trudność sprawiało uczniom określenie czasu trwania igrzysk (od....do...). Trudność ta pojawiła się, gdyż czas trwania igrzysk nie był podany w jednym zdaniu, lecz w osobnych wypowiedzeniach, umieszczonych na początku i na końcu tekstu. Połączenie tych wiadomości sprawiało uczniom trochę problemów i często podawali tylko datę rozpoczęcia igrzysk.

Najlepiej poradzili sobie z rozwiązaniem zadania uczniowie z województwa lubelskiego. Dla nich polecenie okazało się łatwe – 71% przystępujących do egzaminu poprawnie uzupełniło tekst. Dla gimnazjalistów z dwóch pozostałych województw zadanie było umiarkowanie trudne.

Do tekstu VII ułożono pytania 21. i 22.

Tekst VII

Halina Konopacka (1900-1989) swoją karierę rozpoczęła od narciarstwa. Największe sukcesy odniosła jednak w lekkoatletyce: rzucie dyskiem, rzucie oszczepem, pchnięciu kulą, skoku wzwyż i skoku w dal. Zdobyła 25 tytułów mistrzowskich. W swoich startach nigdy nie poniosła porażki. Najważniejszym wydarzeniem w życiu zawodniczki, a ważnym także w historii polskiego sportu, były Igrzyska Olimpijskie w Amsterdamie w 1928 roku. Konopacka ustanowiła wtedy rekord świata w rzucie dyskiem i zdobyła pierwszy złoty medal olimpijski dla Polski. Konopacka była nie tylko wybitną sportsmenką. Pisała również wiersze i zajmowała się malarstwem.

Zadanie 21.

Zaznacz dobrą odpowiedź .

Nadawca tekstu VII

- A. zachęca czytelników do uprawiania lekkoatletyki.
- B. informuje o osiągnięciach polskiej lekkoatletyki.
- C. wyjaśnia różnice między narciarstwem a lekkoatletyką.
- D. krytykuje pisanie wierszy i malowanie obrazów.

Zadanie 21. wymagało od uczniów dokonania interpretacji tekstu, polegającej na określeniu celu budowania wypowiedzi przez nadawcę. Okazało się łatwe dla przystępujących do egzaminu – 75% gimnazjalistów wskazało prawidłową odpowiedź. Intencje nadawcy były łatwe do określenia na podstawie tekstu VII. Wskazanie prawidłowej odpowiedzi zależało od uważnej lektury tekstu, umożliwiającej takie jego rozumienie, które pozwalało wyeliminować jako nieprawdziwe stwierdzenia zawarte w A, C i D. Podstawową trudnością dla co czwartego ucznia, który nie potrafił wybrać prawidłowej odpowiedzi był fakt, że wymienione wyżej stwierdzenia zawierały części informacji obecnych w tekście VII. Niepowodzenia egzaminacyjne w przypadku tego zadania ponownie sugerują schematyzm czytania osób z wadami słuchu oraz charakterystyczne dla nich trudności w dokonywaniu uogólnień.

Zadanie 22.

Zaznacz dobrą odpowiedź.

Halina Konopacka jest ważną postacią w historii polskiego sportu, ponieważ

- A. pisała wiersze i malowała obrazy na temat sportu.
- B. odniosła wielki sukces w narciarstwie.
- C. ustanowiła rekord świata w rzucie oszczepem.
- D. **zdołała pierwszy złoty medal olimpijski dla Polski.**

W zadaniu 22. ponownie sprawdzano możliwości uczniów w zakresie odnajdywania związków przyczynowo-skutkowych wobec informacji zawartych w tekście. Tym razem sytuacja zadaniowa okazała się łatwa dla uczniów – dla gimnazjalistów z województwa podkarpackiego nawet bardzo łatwa. Być może odmienne od zadania 19. funkcjonowanie tego polecenia ma związek z możliwością rozwiązywania go metodą eliminacji. Uczniowie mogli analizować poprawność określenia trafności relacji między zdaniem obecnym w poleceniu a stwierdzeniami zawartymi w proponowanych odpowiedziach w kontekście ich prawdziwości wobec informacji z tekstu VII i stwierdzić nieprawdziwość wypowiedzi A, B oraz C. Dobór proponowanych odpowiedzi był różnorodny i nie sugerował wskazania jako trafne błędnego określenia.

Zadania otwarte ogłoszenie oraz list.

Zadanie 23.

Napisz ogłoszenie o międzyszkolnych zawodach pływackich. Wykorzystaj pytania pomocnicze oraz informacje podane w ramkach.

Pytania pomocnicze:

1. Kiedy i gdzie odbędą się zawody pływackie?
2. Kto może wziąć udział w zawodach?
3. Jakie konkurencje są przewidziane?
4. Kto przyjmuje zapisy na zawody?

Informacje:

-nauczyciele wf
-basen „Delfin” w Warszawie
-20 maja 2005r., godz.15
Etc....

Zakres	Kryteria oceny	Punktacja
Realizacja tematu	Uwzględnienie co najmniej 5 informacji – 3 punkty; uwzględnienie 4 informacji – 2 punkty, uwzględnienie 3 informacji – 1 punkt, uwzględnienie 0 – 2 informacji – nie przyznaje się punktów.	0 – 3
Kompozycja	Spójność kompozycyjna.	0 – 1
Język	Stosowanie odpowiedniego słownictwa oraz zachowanie poprawności fleksyjnej i składniowej (dopuszczalne 2 błędy).	0 – 1
Ortografia i interpunkcja	Poprawność ortograficzna (dopuszczalny 1 błąd) i poprawność interpunkcyjna (dopuszczalny 1 błąd).	0 – 1
Suma punktów		0 – 6

Zadanie miało na celu sprawdzenie, czy uczniowie posiadają umiejętność tworzenia spójnego tekstu na zadany temat. Wymagania zostały precyzyjnie określone w poleceniu. Dodatkowo dostosowano zadanie do potrzeb gimnazjalistów z wadami słuchu poprzez zamieszczenie pytań pomocniczych oraz dodatkowych informacji, które przystępujący do egzaminu wykorzystywali podczas realizacji polecenia. Wypowiedź należało przedstawić w spójny sposób i charakterystyczny dla takiej formy wypowiedzi, jaką jest ogłoszenie. Wykonanie tego zadania wypadło ogólnie dobrze. Zdecydowana większość uczniów poradziła sobie dobrze z realizacją tematu, przedstawiając swą wypowiedź w sposób spójny – realizacja kryteriów oceny prac okazała się łatwa dla przystępujących do egzaminu. Gorszy obraz można odczytać z funkcjonowania kryteriów dotyczących poprawności językowej, ortograficznej i interpunkcyjnej. Dobór słownictwa był w miarę odpowiedni, lecz pojawiało się dużo błędów językowych wynikających z naruszenia norm składniowych i fleksyjnych.

Zadanie 24.

W imieniu Ewy lub Wojtka, zwycięzcy zawodów pływackich, napisz list do kolegi lub koleżanki o swoim sukcesie. Wykorzystaj pytania pomocnicze oraz informacje podane w ramce.

Pytania pomocnicze:

1. Kiedy i w jakich zawodach brałeś udział?
2. Ilu zawodników startowało w turnieju?
3. Które miejsce zająłeś i jaką otrzymałeś nagrodę?
4. Jak długo trenowałeś przed zawodami?
5. Czy jesteś zadowolony ze swojego sukcesu?

Informacje:

I miejsce	międzyszkolne zawody pływackie	maj	medal i dyplom	trzy miesiące
------------------	---	------------	---------------------------	----------------------

Zakres	Kryteria oceny	Punktacja
Realizacja tematu	Po 1 punkcie za właściwe wykorzystanie każdej informacji/każdego pytania pomocniczego.	0 – 5
Kompozycja	Wyróżniki typowe dla listu (nazwa miejscowości, data, nagłówek, podpis).	0 – 1
	Trójdzielność kompozycji (wstęp, rozwinięcie, zakończenie).	0 – 1
Język	Stosowanie odpowiedniego słownictwa, zachowanie poprawności fleksyjnej i składniowej. 3 punkty, gdy wystąpi od 0 do 3 błędów, 2 punkty, gdy wystąpi od 4 do 6 błędów, 1 punkt, gdy wystąpi od 7 do 9 błędów, 0 punktów – powyżej 9 błędów.	0 – 3
Ortografia	Poprawność ortograficzna (dopuszczalne 2 błędy).	0 – 1
Interpunkcja	Poprawność interpunkcyjna (dopuszczalne 2 błędy).	0 – 1

Zadanie 24 sprawdzało umiejętność budowania spójnej wypowiedzi na zadany temat. Ocenie podlegała również znajomość i stosowanie zasad organizacji tekstu oraz umiejętność budowania tekstu poprawnego językowo, stylistycznie, ortograficznie i interpunkcyjnie.

Uczeń miał napisać list w imieniu Ewy lub Wojtka do kolegi lub koleżanki o swoim sukcesie sportowym. Wśród informacji pomocniczych były pytania kierujące treść wypowiedzi oraz informacje, które przystępujący do egzaminu powinien wykorzystać w liście.

List jest bliską uczniowi i bardzo często wykorzystywaną w szkole formą wypowiedzi. Część gimnazjalistów bardzo dobrze poradziła sobie z tym zadaniem. Można się domyślać, że byli to głównie uczniowie słabo słyszący z klas integracyjnych. Niektórzy uczniowie niesłyszący nie podjęli w ogóle próby realizacji tego zadania, a inni popełnili liczne błędy językowe.

Gimnazjaliści mieli duże trudności z realizacją kryteriów dotyczących kompozycji wypowiedzi. W pracach często pomijane były poszczególne wyróżniki typowe dla listu. Nie zawsze dbano o trójdzielność kompozycji. Najczęściej uczniowie odpowiadali konkretnie na pytania pomocnicze, często w formie równoważników zdań, a ich wypowiedzi przybierały nawet formę punktów. Takie błędy wynikały z niezrozumienia tematu, braku umiejętności swobodnego posługiwania się wskazaną formą wypowiedzi. Zadanie wyraźnie ukazało różnice między uczniami głuchymi a słabosłyszącymi w zakresie sprawności językowej. Język uczniów niesłyszących posiadał co prawda odpowiednie słownictwo, ale brakowało tym wypowiedziom poprawności fleksyjnej i składniowej. Niektóre prace cechował wyraźnie wyższy stopień opanowania umiejętności budowania wypowiedzi poprawnej pod względem językowo-stylistycznym. Doświadczenie w pracy z uczniami słabo słyszącymi i niesłyszącymi pozwala domyślać się, że były to wypowiedzi przede wszystkim realizowane przez tę pierwszą grupę gimnazjalistów. W ich pracach można było dostrzec większą lekkość i swobodę wypowiadania się.

Brak podjęcia próby realizacji zadania wynika przede wszystkim z braku umiejętności i możliwości intelektualnych uczniów. Duże problemy sprawiają gimnazjalistom reguły gramatyki oraz interpunkcji, umożliwiające przestrzeganie norm poprawności językowej, ale jest to najczęściej spowodowane specyfiką procesów poznawczych uczniów z wadami słuchu.

PODSUMOWANIE

Tegoroczny egzamin gimnazjalny w części humanistycznej okazał się umiarkowanie trudny dla uczniów słabo słyszających i niesłyszających. Wśród sprawdzanych umiejętności z zakresu czytania i odbioru tekstów kultury nie było zadań, które okazałyby się bardzo trudne lub trudne. Polecenia umiarkowanie trudne charakteryzowały się zróżnicowaną sytuacją zadaniową, wynikającą z wymagań związanych ze sprawdzaną umiejętnością, konstrukcją zadania lub możliwościami percepcyjnymi uczniów w aspekcie tekstu, do którego się odnosiły. W tej grupie umiejętności znalazły się czytanie tekstów kultury na poziomie dosłownym (zadania 7. i 16.) oraz rozpoznawanie charakteru tekstu na podstawie środków wyrazu (zadanie 18.). Zróżnicowanie sytuacji zadaniowych było główną przyczyną, dla której wyszukiwanie informacji zawartych w różnych tekstach kultury znalazło się w grupie zarówno umiejętności umiarkowanie trudnych (zadania 2. i 12.), jak i bardzo łatwych dla uczniów (zadania 4. i 6.). Najłatwiejsze okazało się zadanie sprawdzające umiejętność dostrzegania kontekstów, wymagające wykorzystania wiadomości na temat różnych źródeł informacji (zadanie 13.).

Wśród umiejętności z zakresu tworzenia własnego tekstu trudne dla przystępujących do egzaminu było zachowanie wyróżników listu. Uczniowie często zapominali o jednym lub kilku elementach poprawnego komponowania tej formy wypowiedzi. Dostosowanie kryteriów oceny pisemnej wypowiedzi do dysfunkcji uczniów polegające na zmianie wymagań w stosunku do wersji standardowej arkusza egzaminacyjnego stanowiło przyczynę, dla której zachowanie poprawności językowo-stylistycznej, ortograficznej i interpunkcyjnej było umiarkowanie trudne. Warto jednak mieć na uwadze, że od 40 do 50% gimnazjalistów miało problemy z przestrzeganiem norm w wyżej wymienionych zakresach, zarówno w realizacji ogłoszenia, jak i listu.

Funkcjonowanie zadań zamkniętych wśród uczniów kończących edukację na III etapie w szkołach w różnych województwach zwraca uwagę na zagadnienie dotyczące odbioru tekstów kultury.

Nr zadania	Forma zadania	Procent uczniów, którzy poprawnie zrealizowali zadanie			
		Woj. lubelskie	Woj. małopolskie	Woj. podkarpackie	OKE w Krakowie
1	WW	83	79	68	78
2	WW	67	63	64	65
4	WW	89	93	92	92
6	WW	93	92	92	92
8	WW	93	85	68	85
10	WW	91	86	96	89
12	WW	65	59	84	65
13	WW	96	94	100	96
15	WW	85	93	84	89
17	WW	87	72	52	73
18	WW	72	44	48	54
19	WW	83	61	76	70
21	WW	80	68	88	75
22	WW	85	82	92	85

Istotny w tym przypadku może okazać się kontekst uzyskiwania przez gimnazjalistów określonych wyników. Ponieważ uczniowie słabo słyszający i niesłyszający stanowią małą populację przystępujących do egzaminu gimnazjalnego w części humanistycznej, być może na wynikach zaważyły możliwości percepcyjne wynikające z dysfunkcji. Nie można jednak bagatelizować faktu dysproporcji w zakresie odbioru tekstów kultury między poszczególnymi województwami. Uczniowie o podobnych możliwościach mogą bowiem stanowić grupę przystępujących do egzaminu w kolejnych latach. Warto dokonać analizy sytuacji zadaniowych w kontekście przyjętych metod kształcenia, aby w przyszłości uzyskiwać podobne wyniki niezależnie od lokalizacji szkoły. Jest to tym bardziej istotne, że w przypadku uczniów słabo słyszających i niesłyszających właściwe rozumienie przekazu werbalnego i ikonicznego jest podstawowym środkiem właściwego rozumienia zjawisk otaczającego świata.

Istotne w tym przypadku jest zwrócenie uwagi na odmienne potrzeby uwarunkowane poziomem dysfunkcji. Inne możliwości w zakresie rozumienia czytanego tekstu będą charakteryzowały uczniów słabo słyszających, a inne uczniów niesłyszających. Zjawisko to determinuje przyjęcie określonych metod kształcenia oraz dostosowanie oczekiwań wobec wyników egzaminu zewnętrznego nie tylko w zakresie I, ale także II obszaru standardów. Podczas analizowania danych zawartych w powyższej tabeli warto więc zwrócić uwagę, że do egzaminu gimnazjalnego przystępowało po ponad 20 uczniów kształcących się w szkołach specjalnych, w których naukę pobierają przede wszystkim osoby niesłyszące, z województw lubelskiego i małopolskiego¹, a tymczasem w województwie podkarpackim żaden z 25 gimnazjalistów nie kończył edukacji na III etapie w szkole specjalnej.

¹ W województwie lubelskim do egzaminu gimnazjalnego w części humanistycznej przystąpiło 46 uczniów, natomiast w województwie małopolskim – 71 uczniów.